

Rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 04.02.1971, sp. zn. 3 Tz 5/71, ECLI:CZ:NS:1971:3.TZ.5.1971.1

Číslo: 72/1971

Právní věta: K otázce zistovania príčinnej súvislosti pri dopravných nehodách. Ak pri vzniku následku uvedeného v § 137 a 224 Tr. zák. spolupôsobili viaceré príčiny (konanie obvineného aj poškodeného), treba hodnotiť každú príčinu čo do jej významu pre vznik následku osobitne a určiť jej dôležitosť pre následok, ktorý z konania obvineného nastal. Konanie obvineného, i keď je len jedným článkom reťaze príčin, ktoré spôsobili následok, je príčinou následku aj vtedy, keby následok nenastal bez ďalšieho konania tretej osoby.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 04.02.1971

Spisová značka: 3 Tz 5/71

Číslo rozhodnutí: 72

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Doprava, Příčinná souvislost

Předpisy: 140/1961 Sb. § 137
§ 224

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 72/1971 sb. rozh.

K otázke zistovania príčinnej súvislosti pri dopravných nehodách.

Ak pri vzniku následku uvedeného v § 137 a 224 Tr. zák. spolupôsobili viaceré príčiny (konanie obvineného aj poškodeného), treba hodnotiť každú príčinu čo do jej významu pre vznik následku osobitne a určiť jej dôležitosť pre následok, ktorý z konania obvineného nastal.

Konanie obvineného, i keď je len jedným článkom reťaze príčin, ktoré spôsobili následok, je príčinou následku aj vtedy, keby následok nenastal bez ďalšieho konania tretej osoby.

(Rozsudok Najvyššieho súdu SSR zo 4. februára 1971, sp. zn. [3 Tz 5/71](#).)

Najvyšší súd SSR na sťažnosť pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SSR v neprospech obvineného J. J., zrušil zastavujúce uznesenie okresného prokurátora v Žiline zo 7. septembra 1970 sp. zn. Pv 1610/70 a prikázal mu, aby vec v potrebnom rozsahu znova prejednal a

rozhodol.

Z odôvodnenia:

Proti obvinenému J. J. sa viedlo trestné stíhanie pre trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 224 ods. 1, 2 Tr. zák. a trestný čin poškodzovania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 137 ods. 1 Tr. zák. Trestných činov sa mal dopustiť tak, že 22. 5. 1970 viedol nákladné motorové vozidlo zn. Praga S5T z Rajeckých Teplíc do Stranského. Vedenie motorového vozidla prenechal obvinenému jeho otec Ľ. J., hoci obvinený J. J. na takýto typ auta nemal potrebné vodičské oprávnenie. Cestou na železničnom prechode v Poluvci obvinený včas nezastavil, ale podošiel až na koľajnice, kde ho zachytil nákladný vlak. Pri zrážke utrpel smrteľné zranenie otec obvineného Ľ. J. a na nákladnom aute, patriacom JRD Stránske, vznikla škoda 13 114,64 Kčs.

Okresný prokurátor v Žiline uznesením zo 7. septembra 1970 sp. zn. Pv 1610/70 trestné stíhanie obvineného podľa § 172 ods. 1 písm. c) Tr. por. zastavil. Vychádzal pritom z nevyvrátenej obrany obvineného, že poškodený mu omylom sám zasunul namiesto spiatočnej rýchlosti rýchlostný stupeň a v dôsledku toho došlo k nešťastiu.

Generálny prokurátor SSR v lehote stanovenej v § 272 Tr. por. podal v neprospech obvineného sťažnosť pre porušenie zákona. Poukazuje v nej na to, že zákon bol porušený v ustanovení § 2 ods. 5 Tr. por., lebo vyšetrovateľ nezabezpečil hodnoverný dôkaz čo sa týka vodičského oprávnenia obvineného a nezistil dostatočne skutočný stav veci ohľadne príčiny nehody, najmä či bolo jej jedinou príčinou len to, že poškodený nesprávne zasunul rýchlosť.

Najvyšší súd SSR podľa § 267 ods. 1 Tr. por. preskúmal napadnuté uznesenie i predchádzajúce konanie a zistil, že napadnutým uznesením porušil okresný prokurátor zákon nielen v ustanovení § 2 ods. 5 Tr. por., ale aj v ustanovení § 2 ods. 6 Tr. por.

Podľa § 2 ods. 6 Tr. por. orgány činné v trestnom konaní hodnotia dôkazy podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne.

Z dôvodov napadnutého uznesenia vyplýva, že okresný prokurátor jediná a výlučnú príčinu dopravnej nehody vidí v skutočnosti, že poškodený zaradil namiesto spiatočnej rýchlosti niektorý rýchlostný stupeň. Pritom aj napriek neúplnému objasneniu skutočného stavu veci prehliadol tieto skutočnosti:

Obvinený sám doznať, že síce pred železničným prechodom spomalil, avšak prehliadol červené signalizačné svetlá a musel ho na ne upozorniť poškodený - otec. Až potom zabrzdil, pričom zastavil v tesnej blízkosti koľajníc. Poškodený mu poradil zaradiť spiatočnú rýchlosť. Nakoľko prichádzal vlak a obvinenému sa zasunúť spiatočnú rýchlosť nepodarilo, urobil to miesto neho poškodený a dal pokyn k „spusteniu“. Obvinený poslúchol, ale auto poskočilo dopredu a došlo k zrážke s vlakom.

Svedok S. uviedol, že na železničnom prechode, kde došlo k nehode, videl blikať červené výstražné svetlo a že vodič nákladného auta (obvinený) zastavil tesne pri koľajniciach. Podľa svedka aj rušňovodič musel spozorovať, že obvinený nereaguje na výstražné svetelné znamenie, lebo písaním upozorňoval na príchod vlaku a prudko brzdl. Keď obvinený auto zastavil, rušňovodič uvoľnil brzdy a pokračoval. Ako sa však priblížil celkom k železničnému prechodu, nákladné auto sa trhnutím dalo do pohybu a dostalo sa na koľajnice, kde ho vlak zachytil. Výpoveď svedka potvrdzovali aj ďalší dvaja svedkovia L. a S.

Okresný prokurátor v rozpore s § 134 ods. 2 Tr. por. nezhodnotil uvedené a v prípravnom konaní vykonané dôkazy ani čo do ich hodnovernosti ani čo do ich právneho významu, hoci boli vedené na

preukázanie skutočností významných pre posúdenie príčin dopravnej nehody, príčinnej súvislosti medzi konaním obvineného a z neho vyplývajúcim následkom, najmä však pre zistenie subjektívnej stránky činu a pre záver o zavinení z nedbanlivosti podľa § 5 Tr. zák. Tým okresný prokurátor porušil jednu zo základných zásad Trestného poriadku uvedenú v § 2 ods. 6 Tr. por.

Okresný prokurátor pochybil predovšetkým v tom, že príčinu pre spoločnosť nebezpečného následku videl len v konaní poškodeného, t. j. v zaradení spiatočnej rýchlosti a v pokyne obvinenému, aby vozidlo spustil. Pritom prehliadol, že pri vzniku následku spolupôsobili aj ďalšie skutočnosti, z ktorých každá vyplynula z konania obvineného (prehliadol výstražné znamenia, nezastavil včas, nepodarilo sa mu zasunúť spiatočnú rýchlosť) a svedčili o jeho neskúsenosti ako vodiča motorového vozidla. Keď potom v kritickej situácii poškodený spiatočnú rýchlosť zasunul sám, príčinná reťaz sa tým nepretrhla, lebo bezprostrednou príčinou zrážky motorového vozidla s vlakom nebol tento úkon poškodeného, ale uvedenie auta to pohybu v nesprávnom smere (t. j. dopredu ku koľajniciam), a teda zase konanie obvineného spočívajúce v pustení spojky a pridaní plynu. Ak pri vzniku následku spolupôsobili viaceré príčiny (úkony obvineného aj poškodeného), treba hodnotiť každú príčinu čo do jej významu pre vznik následku osobitne a vzhľadom ku každej z ostatných príčin určiť jej dôležitosť pre následok, ktorý nastal. Len takýmto postupom možno dospieť k bezpečnému záveru, či a nakoľko konanie obvineného hodnotené vcelku bolo príčinou následku uvedeného v § 137 a 224 Tr. zák. Tento záver nie je vylúčený skutočnosťou, že konanie obvineného bolo len jedným článkom reťaze príčin, ktoré pôsobili následok a že následok by nebol nastal bez konania poškodeného.

Príčinná súvislosť medzi konaním a následkom však ešte sama osebe nepostačuje pre záver o trestnej zodpovednosti za trestné činy podľa § 137 a 224 Tr. zák. Treba, aby páchatel následok uvedený v cit. ustanoveniach aj z nedbanlivosti zaviniel. Okresný prokurátor tým, že nedostatočne hodnotil jednotlivé úkony obvineného ako možné príčiny vzniknutého následku, vzal si možnosť hodnotiť aj zavinenie obvineného. Zostala preto nezodpovedaná aj otázka, či obvinený zaviniel následok nebezpečný pre spoločnosť a z akých skutočností zavinenie obvineného vyplýva.

V ďalšej časti rozsudku dáva Najvyšší súd SSR pokyny, v ktorých smeroch a akými dôkazmi treba vec došetriť.